

Heimskringla.

1. ár

Winnipeg, Man. 30. September, 1886.

Nr. 4.

ALMENNAR FRJETTIR.

Fra Utlandum.

ENGLAND. Það fór eins og til var getið í síðasta blaði; framfarir, sem Parnell preytti mest og best við, fjell í gegn þegar til atkvæða kom á þingskjóðinni í fyrri viku. Meginhluti Gladstone-sinna fylgdi framfarinu, en féir af Harcourt og Chamberlains bandamönnum. Atkvæðisfjall þannig: 202 voru með framf., en 297 á móti því.

Það eru margar getgátur um það, hverjar aðeigingarnar verði. Gladstone gerir sitt til að hafa Parnell góðan, og Parnell aftur á móti gerir sitt til að halda flokknum ískelfjum. En að þess tilraunir verði einhýtar, er óvíst. Írar eru margir óánægðir nú, eigi beinlínis út af því, að framf. fjell í gegn, heldur út af ræðu, er Hicks-Beach flutti 2 til 3 dögum áður en framf. fjell í gegn. Í ræðu þeirri ljók enginn efi á, að hann vill og á von á, að þingið komi saman í vetur (yfirstandandi þingsæta verður stutt) og samþykki þvingunarlögin fyrir Írland. Kemur þar fram spádómurinn, að Salisbury-stjórnin mundi í stað stjórna, bótur gefa fram þvingunarlögin endurskipuð.

Gegn þessari ræðu mælti Parnell eigi svo mjög, en einn af fylgjendum hans, Dillon, braut af sjór hlekkir þágnarinnar og andmælti ræðu Hicks-Beach hartlega. Gaf hann stjórninni það greinilega í skyn, að svo lengi, sem hún hjeldi þessari stefnu og svo lengi, sem heiti blóð rynnir í blóðum sínum, skyldi hann hvetja hvern ærlegann fríending til að framleita allt sitt mótsögualega gegn þessu endalausa ranglæti. Það hefur heyrt á flestum hinum frsku þingmönnum, að framvegis muni það verða aðaláhugi Írlands, að sameina vilja og mátt, til þess að geta verið stöðug og stöðugir fyrir lögregluinni; sem þá og þegar kemur til að reka hina skuldgu, út úr húsum frá öllu sínu.

Stjórnin hefur skipað 4 manna nefnd til að fara yfir til Írlands og komast eftir, hvernig landlögnum, sem samþykkt voru 1881, er framfylgt á Írlandi, og hvort þau ná tilgangi sínum. Frá 13. júní til 15. september höfðu 1000 fjölskyldur á Írlandi verið reknaðar allsalausa frá húsum og heimilum. En svo er atvinnkorturinn mikill í landinu, að ráður helmingur þeirra varð feginn litlu sigar, að gerast húsgæzlumenn þar sem þeir áður rjesu sjálar.

Í Belfast á Írlandi haldast Geirir og upphlaup stöðugt. Kemur vart að dagur fyrir, að Óraníumönnum og katólskum eigi lendi saman, og aldrei eigast þeir svo við, að eigi fái fleiri og færri bana.

Sam stendur eru deilur nokkrar milli Englandstjórnar og Frakklandsstjórnar út af Hebríðas-eyjum í Kyrrahafinu. Frakkar vilja taka þær sem sína eign, en Englandingar neita fyrir munni Ástralubá, sem eigi vilja hafa Frakka svo nærri sjó fyrir nokkra muni. Kemur þetta með fram til af því, að Frakkar óttast að Englandingar þá og þegar myndi taka allt Egyptaland undir sinn verndarvæng, og gera það að brekki nýlendu, en það, sem nærri má geta, er gagnstætt vilja Frakka.

DÝSKALAND. Ríkisþingi þjóðverja er slitið. Þar var eigi annað gert en lesin upp Spánnar samningurinn, og hann síðan samþykktur.

mótsögualegt, og að því um garsengnu var þinginu slitið aftur. Síðan þinginu var slitið, hefur fjöldi hinna frjálslynda þingmanna verið dæmdur til fjárláta fyrir að hafa þegið sjersta borgun frá kjósendum sínum fyrir vinnu sína á þingi.

Í næstu viku setlar Luitpold ríkisstjóri í Bajerndi að heimsækja Vilhjálm keisara. Verður það í fyrsta skipti að ríkisstjóri þessan kemur kynnisferð til Berlínar, síðan hið þýska veldi var sameinað.

Nú fyrst er farið að bóla á kur í þýsku hlöðunum út af Búlgaríu málinu. Þýkir sumum þeirra skömm að láta hinni „almenna óvini“ (Rússa-keisara) spila eins með öll stórveldin, eins og hann hefur gert að undanförunu.

SPÁNN. Meginhluti uppreistarmananna, sem getið var um í síðasta blaði, hafa verið höndlaðir, og allir foringjarnir dæmdir til aftöku. Spánskur uppreistarseggur, Rusiz Sorilla, er situr í Parísarþvög, hefur auglýst í Figaro að þetta upptöf í Madrid hafi verið of bráðspök, og þessvegna gagnslaus. Ennfremur að megin hluti hinna spænsku herstjóra sje tilbúnir að fylgja sjer að vígum þegar hann sje tilbúinn, en sem eigi sje enn.

BÚLGARÍA. Nú þýkir hjer um bil útsej um að Búlgarar og Rússar muni eigi koma sjer saman. Búlgarar eru ófánlagir til að gera nokkuð eftir vilja Rússa; hafa í þess stað sent barnaskrá til Tyrkja, biðjandi Soldán um hjálp, ef svo færið Rússar beiti ofríki, er þeir búast við. Og það lítur ófrjálga út nú sem stendur, þar hvorugur málsparturinn vill nokkuð slaka til. Hafa Rússar nú gengið svo langt, að taka burt úr Búlgaríu allt það fje, er þeir hafa haft þar í verzlun, bæði á bönkum og í öðrum fjelögum.

AFGANISTAN. Nú standa Rússar og Englendingar jafnt að vígi að því er járbautir snertif í Afganistanlandinu. Englendingar hafa sem sja lokið við brautarbygging til Quetta, er liggur nú óslitin frá Indusfjötinu norðvestur yfir fjallaklassan. Það er nú hjer um bil jafn langt til Herat frá Merv, brautarstög Rússa, að norðan, og frá Quetta, brautarstög Englendinga, að sunnan. Englendingar hafa í hyggju að halda brautinni áfram norður, til höfuðstæðarinnar í Afganistan, er liggur 50–60 mílur austur frá Herat.

Fra Ameríku.

Bandaríkin.

Bandaríkisstjórn hefur nýlega fengið sárar umkvartanir frá kristniþögum í Kína yfir voðalegri meðferð á ameríkenskum kristniþögum þar eystra. Kristniþögar þar hafa hver á fætur öðrum verið rekinn út úr húsum, grýttir og á alla vegu misþyrmt. Kristniþöga-fyrilísarnir eystra hafa heimað skabætur að Kinastjórn, en þeim bænum er engu svarað, sem kemur til af því, að kínverska stjórnin man svo vel eftir hvernig að farið var með þegna hennar í Bandaríkjunum í fyrra „haust.“ Þeir voru“ segir hún „myrtir og flændir frá heimilum sínum, og það var lígís bótalaust, og þetta geruð þjer, Amerikanar, sem þykist vera svo háttstandandi, bæði í menntalegu og kristilegu tilliti.“ Þessum umkvörtunum fylgja áskoranir til stjórnaðinnar um að fá kristniþögnum og eignum þeirra borgit, en í þessu máli þýkt stjórnið vera ræðalaust.

Það hefur frjett frá Washington, að þar sje á ferðinni nýjir verzlunarsamningar við Canada, og að þeir sje í bruggers fyrir milli-göngu Sir Johns og hins brezka rúsherra í Washington. Hvernig helzt þessir samningar, eru eða hvort þeir í rauninni eru nokkrir, það veit enginn, en mörgum þýkir ófklegt að fregnin sjóðinn, af þeirri ástæðu að þingið neitai að samþykka samninginn er Englandstjórn bauð í vor, og sem þó beinlínis var í þá átt; er Bandaríkisstjórn vildi helzt kjósa, að því leyti er áhrærir Canada. Í þeim samningum var tiltekið, að allir sakamenn, sem flýja til Canada skyldu framseldir, og þá náttúrliga um leið, að sakamenn, sem flýja til Bandar., skyldu einnig framseldir. En þennan samning neitai þingið að samþykka, þrátt fyrir áskoranir þess efnis úr ýmsum áttum í ríkinu.

Upp á stökastið hafa komið mörg brjef, bæði til stjórnaðinnar í Washington og ýmsra frjettablaða frá Utah, biðjandi um strangari lög og að fjölkvæmi sje gersamlega fyrirbúið. Í mörgum þessum brjefum eru hörmulegar frásagnir um að ýmsa kvæna skjórt frá hvernig böndinn hefur yfirgefið sína fyrri konu og tekið sjer aðra, og hin fyrri dáði úr hjartasorg.

Fregnir hafa borizt til Bandaríkisstjórnar frá Montana þess efnis, að Indíánar frá Canada komi í hófum suður yfir línu, steli hestum og öðrum kvikfjensi og vinni ýmsa öfntiti.

Undirbúningur, til ríkisstjóra og ríkisþings-konunga stendur nú yfir í Wisconsin og Minnesota ríkjum, og er allmikið framlagt af beggja flokka hálfu, að koma sínum fyrirheitum á. Í Minnesota hafa demókratar tilnefnt Dr. A. A. Ames bæjarráðgjöfvi í Minneapolis, til ríkisstjóra. Repúblikaflokkurinn aftur á móti hefur tilnefnt John L. Gibbs til sama embættis. Hvor þessara manna verður yfirsterkari er ómögulegt að segja, en þeir líkum um að ráða, fær Ames fleiri atkvæði frá breinviðsmönnum, heldur en Gibbs; eigi svo á skilja, að Gibbs sje bindindismáður, því þar er langt frá, eftir sögn blaða úr Minnesota. Og breinviðsmannaflokkurinn hefur áttit fyrir að verða ærið sterkur við komandi kosningar. Hinir ýmsu hótelséigendur í ríkinu hafa nýlega sent opið brjef út meðal manna; segja þar að í vinsalafjellaginu sje nú yfir 700 menn, er semeiginlega biðji alla velunnara sína að stofna fjelög, og reyna að koma í veg fyrir, að þeir verði sendir á þing, sem megmæltir eru bindindismálum.

Kappsigling mikil fór fram í New York-höfn snemma í þessum mánuði milli enskrar jaktar og amerískanskrar. Þeir sem áttu ensku jaktna, er hjet Galatea, ætluðu að reyna að ná silfurbikarnum mikla, sem gefinn var hinni hrásigldustu skipti í fyrra, úr höndum Ameríkumanna, en það tókst eigi í þetta skipti. Hin ameríkanska jakta Mayflower, frá Boston, var til muna gangmeiri, þegar til prausta reyndi. Vegalengdin, er sigld var, var 21 míla, og Galatea var 29 mín. og 48 sek. lengur að fara þessa vegalengd en hin ameríkanska jakta.

Jarðhristingur er einlegt að gera vart við sig í Carolinu-ríkjunum, og í vikunni sem leið varð vart við hann norðvestur í Iowa. Þrátt fyrir þennan áfelda hristing svo nærri Atlanzhafinu hefur engin sjófarandi orðið var við hann, eigi einu

sinni rjett úti fyrir Carolínuströndunum. Aftur á móti urðu sjófarendur á Kyrrahafinu varir við hann nfu sinnum „hvað eptir annað sömu dagana og hann var í Carolinu ríkjum.

Canada.

Nú fer loksins að lísa að því, að stjórnið sjai fyrir endann á skatubóta málunum, sem risu af uppreistinni í fyrra. Það er nú þessa dagana verið að útbúa ávisanir til hinna mörgu norðvestra er heimtuðu bætur, svo það eruðkjendi til að megin hluti þeirra skulda verði borgarar um það þing kemur saman í vetur. Fleiri hluti hermanna er og búinn að fá skeyti sín fyrir landinu, er þeir fengu í launa uppbót. Eptirlauna málið er og vel á veg komið; þó eru nokkrir eptir enn, sem höfðu meigst og sem þessvegna heimta eptirlaun, en margir þeirra meiddust eigi nóg til að eiga þau skilið.

Nú stendur yfir í Montreal mál gegn lyffryggurinum, Ayer & Co. frá Massachusetts, sem um ándan-farin ar hafa stöðugt svikist um að gjalda toll, af meðlum sínum. Þessum svikum kóm fjelagið í gang með því að segja vöruna helmingi minni að verðupphæð, heldur en í raun og veru var. Stjórnin komst að þessum svikum í fyrra haust, en hefur eigi gert neitt í því frekar fyrri en nú, því vitni vantaði. En nú eru þau fengin og málið um leið byrjað. Fleiri en eitt vitniþáfa svaris' að forstöðumenn fjelagsins í Montreal, hafi búið sjer frá \$10–25,000 fyrir að þegja, að þeir hefðu optar en einusinni sagt að fjelagið væri reisu-búið að eyða \$200,000 ef það einungis gæti unnið málið. Tollupphæðin, sem fjelagið að rjettu á að gjalda stjórnið, er \$500–700,000 en þess leigur um 5–6 ára sje reiknaðar með.

Lið sameinaða Postal og Canada Kyrrahafshraðfrjetta-fjelag, er að semja við stjórnið um að fá keypta alla hraðfrjettapráðina í Norðvestur-landinu. Þetta sama fjelag er og að gera samninga við hana um að fá allan frjettastutning hennar, hvort heldur innanríkis eða utanríkis. Western Union-fjelagið, (sem hjer gengur undir nafninu The Great North Western) hefur háft allan frjettastutning stjórnaðinnar til þessa og þýkir nú stórt í broti. Er nú aðalforstöðumaður fjelagsins í New York kominn til Ottawa til að reyna að halda einhverju af stutningnum, svo það er áttit fyrir, að allmikið kapp verði milli fjelaganna út af þessu, og að líkindum ódyr stutningur um tíma.

Í stjórnatvöndunum hefur verið auglýst, að almennur helgidagur skuli haldinn um gjörvált ríkið á fimtudaginn 18. nóvember næstk. Þessi helgidagur er hinn árlegi almenni þakkardagur (Thanksgiving Day).

Þá er nú byrjað í Halifax hið fyrsta mál, er ris af fiskveiðisþrættunum. Mál þetta er höfsað móti tollheimtu-deild stjórnaðinnar, af eigendum skipsins David J. Adams; sem, tekið var fast með þeim allra fyrstu í vor. Segja eigendurnir að skipið hafi alls eigi verið fiskiskip, og þess vegna móti öllum lögum að kynrjetja það.

Stjórnin þverneitar því, að hún geri nokkra tilraun til nýrra samninga við Bandaríkisstjórn. Segir hún þær fregnir muni vera spunnar á hinu sama verkstæði og hinar stór-

kostlegu lygafregnir, hver ofan í aðra, um hallari og hungur á Labrador og Nýfundnalandi. Það er og mælt að hún hafi í hyggju, að höfða mál á móti þessum frjettasmögum, þar hún hefur komizt á snobur um hverjir þeir eru.

Það er mælt að stjórnið sje búin að lofa Regina og Langavattsjárnbrautarfjelaginu meiri styrk, með því að gefa meira land, og í þeirri von er forstöðumaður fjelagsins kominn af stað til Englands, til að selja skuldbarjef fjelagsins. Hann lofað stjórnið að byggja braut þessa vestur að Saskatoon (við Saskatchewan-ána) að sumri.

Ný koparnáma hefur nýlega fundizt norðvestarlega í Ontario. Koparröstin í grjótinu hefur verið rakin 4 mílur vegar; er 1500 feta breið á jafnaði og 200 feta þýkk.

Öll innflutt og áttutt verzlunara vara til og frá Canada í síðastliðnum ágúst mánuði nam fullum 19-mílj. dollars; þar af var greitt í toll nálega 2½ mílj. doll. Við lok sama mánaðar átti alþýða 112½ mílj. doll. á hinum sparibönkunum í ríkinu, eða talvert meira en 4 mílj. meira en á sama tímabili í fyrra.

FRJETTIR FRÁ ÍSLANDI.

(Eptir Ísafold).

Ráðgjafa ábyrgð. Svohljóðandi lagaframvarp um ráðgjafa-ábyrgð hafa þeir borið upp í netri deild Bændikt Sveinsson, Einar Thorlacius og Ólafur Briem, og var því vísað til 2. umræðu nær því í einu hljóði (23 atkv.).

Jafnakjótt sem hin endurskoðata stjórnskrá Íslands hefur náð staðfestingu kosnings, og landstjórn er skipuð samkvæmt henni, öðlast glídi eptirfylgjandi.

LÖG

um ráðgjafa-ábyrgð.

1. gr. Ráðgjafinn má ábyrgðar krefja fyrir sjerhver stórf eða vanrækt starfa, er þeir hafa sékir um orðis í embættisferlu síni, ef málið er svo vaxið, að þeir með því hafa, annaðhvort með skýtingarleysi eða stórkostlegu hirsuleysi, eða í bága við stjórnskrána eða önnur landlög.

2. gr. Hver á ráðgjafi, er þannig gagnstætt stjórnskránni eða öðrum landlögum, fyrir vanrækt embættisskyldu sinnar, með stutningi máls, ráði eða ályktum, kemur því til leiðar:

- a) að nokkuð það sje ráðis eða framkvæmt, er mið til að skerta frelsi, sjálfstæði eða sjálfsforræði landins;
- b) að skert sje í nokkru rjettindi eða drottivaldi kosnings;
- c) að nokkuð það, sem ályktun alþingis þarf til, sje framkvæmt án samþykkis þess;
- d) að ályktunum alþingis sje eigi veitt það glídi, sem stjórnskránni heimilar þeim;
- e) að lög frá alþingi sje eigi lögs fyrir kosning eða landstjóra til staðfestingar;
- f) að synjað sje um skjöl, skilríki eða skýrslur, sem alþingi á heimtingu á, að því sje í tje látið;
- g) að dregið sje lífinn í landi, eða beitt hervaldi gegn landsmönnum, án lagaheimildar eða samþykkis alþingis; skal, svo framfarlega sem brotið verður eigi metis löndráðgjafi, hafa fyrirgert embætti sínu, eða, ef stórnakir eru, dæmdur verða övertur, til að hafa á hendu nokkurt embætti, umboð eða efskun.

3. gr. Sektum frá 1000 til 5000 kr., eða eptir atvikum sömu hegningu, sem ákveitin er í 2. gr., setir á ráðgjafi, er gagnstætt stjórnskránni eða öðrum

(Framhald á fjórðu blaðinu.)